

การสร้างคุณค่าสินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระ

The Value Creation in Self-Assets of Freelance Yoga Teachers

ดวงพร คงพิกุล (Duangporn Kongpikul)¹

สุธาสิณี สุสิวะ (Suthasinee Susiva)²

¹นิสิตระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนองค์กรและการจัดการสมรรถนะมนุษย์

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Ph.D., Candidate of Doctor of Philosophy Program in Organization Development and Human Capability

Management, Graduate School of Commerce, Burapha University,

²ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจโลก วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer of Master of Business Administration Program in Global Management, Graduate School of

Commerce, Burapha University

E-mail: duangporn778@gmail.com

Received: 14 April 2021

Revised: 7 July 2021

Accepted: 8 July 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สินทรัพย์ในตนเองและสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณค่าสินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระ โดยสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยจากแนวคิดการสร้างคุณค่าและแนวคิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางสังคม ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกครูโยคะอิสระ 18 คน เจ้าของกิจการให้บริการสอนโยคะ 9 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านโยคะ 3 คน และผู้ฝึกโยคะ 5 คน เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตและการสนทนากลุ่ม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยด้วยการเขียนพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า ครูโยคะนำสินทรัพย์ในตนเองพัฒนาสมรรถนะเพื่อประกอบอาชีพอิสระ 7 ประเภท ได้แก่ ทักษะความสามารถ ลักษณะนิสัยที่มีต่อตนเอง ลักษณะนิสัยที่มีต่อคนอื่น ทรัพย์ส่วนตัว เครือข่ายความสัมพันธ์ เป้าหมายในการสร้างคุณค่า และความคาดหวังในการสร้างคุณค่า กระบวนการสร้างคุณค่าสินทรัพย์ในตนเองมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการการให้บริการ การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ดวงพร คงพิกุล และสุชาดิณี สุทธิวะ

การให้บริการ และการสร้างพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกัน ผลลัพธ์จากการสร้างสินทรัพย์ในตนเอง ได้แก่ การเพิ่มพูนสินทรัพย์ในตนเอง ความอยู่รอดในวิชาชีพ การบรรลุผลในการสร้างคุณค่า ความสมหวังในการสร้างคุณค่า และการธำรงรักษาคุณค่า

คำสำคัญ: การสร้างคุณค่า, สินทรัพย์ในตนเอง, ครู โยคะอิสระ, ผู้ประกอบอาชีพอิสระ

Abstract

This research aimed to analyze self-assets, synthesize freelance yoga teachers' self-assets value creations of freelance yoga teachers. The research was conducted by synthesizing the research conceptual framework from the concept of creating value together with the concept of resource exchange, marketing theory, service business management and human resource development. The study was qualitative research. The informants who gave important information consisted of freelance yoga teachers. The data were collected with in-depth interview, participant and non-participant observation methods and focus group. The data were then synthesized and analyzed with content analysis, and presented with descriptive statement.

The results indicated that self-assets of individual freelance yoga teachers included skills, capability, resources used for value creation, goal and the expectation of value creation. The value creation process, associated with independent yoga teachers, yoga business owners and yoga practitioners who participated in different roles in order to mutually create the process of value creation of yoga teaching, consisted of service management and interaction of providing services. Interaction of providing services and creating a space of mutual value creation to achieve the results obtained from value creation consisted of career survival, relationships reciprocation, self-asset increase, value creation accomplishment, value creation fulfillment and self-assets' value maintenance.

Keywords: Value creation, Self-assets, Freelance yoga teacher, Freelancer

บทนำ

ระบบเศรษฐกิจการจ้างงานครั้งคราว งานระยะสั้น หรืองานที่รับจ้างจบเป็นครั้งไป โดยไม่ยึดติดกับองค์กรที่ทำงานที่ใดที่หนึ่ง เป็นปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของระบบสภาพแวดล้อมและการแข่งขันทางวิชาชีพที่น่าสนใจซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อทศวรรษที่ 1920 (กัลย์รักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560) ผู้รับจ้างทำงานเหล่านี้จะได้รับค่าตอบแทนเป็นรายครั้ง ตามจำนวนและคุณภาพความยากง่ายของงานที่ทำ โดยไม่มี

พันธสัญญากับนายจ้าง (พิมพ์ธัญญา น้อยเสนาะ, 2561) ปรากฏการณ์ระบบเศรษฐกิจแบบนี้ทำให้เกิดกระแสความนิยมของกลุ่มคนวัยทำงานรุ่นใหม่ที่มีความปรารถนาอยากเป็นอิสระหลุดพ้นจากการทำงานประจำ เสาะหาช่องทางลาออกจากงานประจำมาประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น อีกทั้งระบบเศรษฐกิจการจ้างงานครั้งคราวสามารถตอบสนองความต้องการทั้งนายจ้างที่ต้องแก้ไขปัญหาลดต้นทุนขององค์กรด้วยการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการธุรกิจให้อยู่รอด และลูกจ้างบางส่วนที่ต้องถูกให้ออกจากงานสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตการทำงานเพื่อให้เลี้ยงชีพได้ รวมถึงสามารถดูแลรับผิดชอบภาระส่วนตัวด้วยเช่นกัน (กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี, 2560)

ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการอาชีพครูโยคะอิสระเป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจและกำลังเกิดขึ้นพร้อมกับกระแสความต้องการดูแลสุขภาพสำหรับผู้ประสบปัญหาทางสุขภาพในวัยทำงานตลอดจนวัยสูงอายุ ผู้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูโยคะอิสระต้องผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะ สังเกตความรู้ความสามารถผ่านการฝึกฝนโยคะอาสนะและเรียนรู้องค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับโยคะ ผ่านการสังสมประสบการณ์มาเป็นเวลานานพอสมควร ก่อนที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้โยคะแก่ผู้อื่นได้ และได้รับการยอมรับจากผู้อยู่ในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน จนสามารถรับงานได้อย่างอิสระ ไม่สังกัดหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง (Dahan, 2015) สิ่งนี้นำมาซึ่งความน่าสนใจถึงผู้ประกอบการอาชีพครูโยคะอิสระมีการสร้างคุณค่าในตนเองอย่างไร ต้องสังสมความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ อันเปรียบเสมือนสินทรัพย์ในตนเองอย่างไร ต้องผ่านการอบรมพัฒนาตนเองอย่างไร และนำสิ่งที่มีอยู่ในตนเองทั้งหมดแปรเปลี่ยนให้เกิดคุณค่าเพิ่มอย่างไร โดยใช้มุมมองเปรียบเทียบองค์ความรู้ที่แต่ละคนมีและครอบครองไว้เป็นเสมือนสินทรัพย์ในตัวตน ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตนและมีคุณค่าที่ยากต่อการเลียนแบบให้เหมือนกับผู้อื่นได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสินทรัพย์ในตนเองของแต่ละคนสามารถนำไปใช้ในการแลกเปลี่ยนและเพิ่มคุณค่าด้วยกระบวนการแปรสภาพ จนทำให้เกิดผลลัพธ์ที่แตกต่างหลากหลาย และนำไปใช้ต่อยอดสร้างคุณค่าต่อวิชาชีพของตนเองต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการสร้างช่องทางประกอบอาชีพอิสระอื่นเพื่อการเป็นทรัพย์สินมีค่าขององค์กรหรือคนเก่ง (Talent Resources) ที่ทำงานข้ามองค์กรได้อย่างอิสระไร้พรมแดนได้ต่อไปในอนาคต (Nation1099, 2018)

ผลวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาวิชาชีพในระดับบุคคล ซึ่งมุ่งเน้นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ อาทิ ครูสอนพิเศษนอกเวลา ผู้รับงานอิสระทั้งหลาย เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานให้บริการ เพื่อลูกค้าที่จะเข้ามาใช้บริการจะได้รับผลประโยชน์ สนับสนุนการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชากรไทยที่กำลังอยู่ในวัยแรงงานได้มีทางเลือกในการทำงานอิสระมากขึ้น ท่ามกลางกระแสภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจที่หลายองค์กรกำลังลดต้นทุนการดำเนินงานและลดแรงงาน ทำให้แรงงานบางส่วนถูกเลิกจ้าง โดยแรงงานบางส่วนอาจมีความรู้ทักษะความสามารถพัฒนาตนเอง

ดวงพร คงพิกุล และสุรชาติ สุทธิวะ

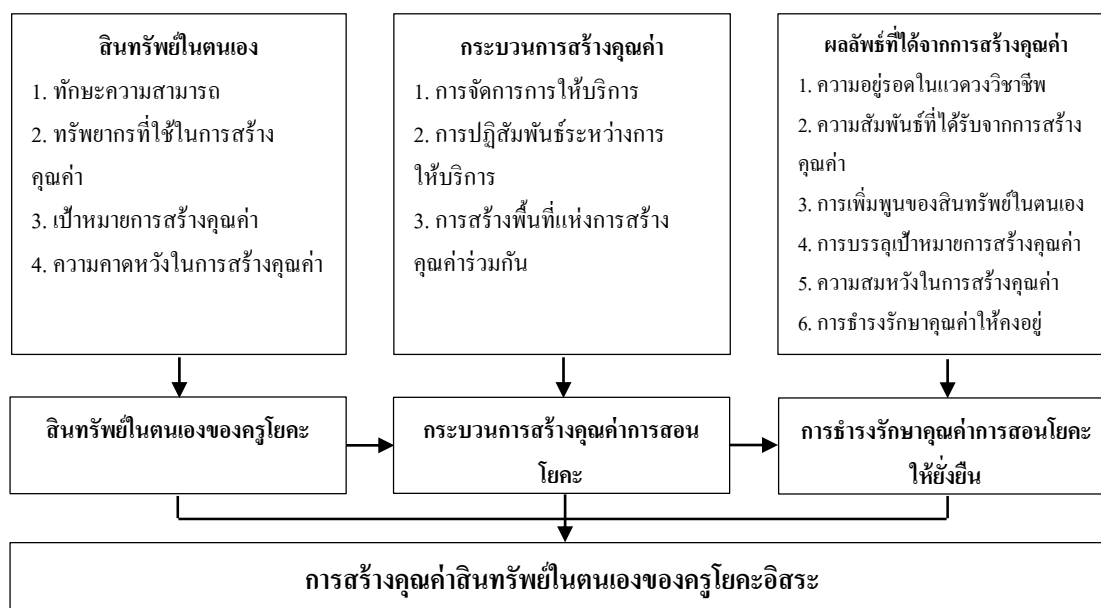
ต่อ ยอดความรู้ไปสู่การประกอบอาชีพใหม่ได้อย่างอิสระต่อไป สร้างผลิตภาพที่ดีให้แก่ประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (Kaur and Bain, 2013, pp. 32-33)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระ
2. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณค่าสินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดการสร้างคุณค่า (Value creation) ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดการจัดการ แนวคิดการตลาด และทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) โดยแบ่งขอบเขตการศึกษา ด้านสินทรัพย์ในตนเอง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะความสามารถ ทรัพยากรที่ใช้ในการสร้างคุณค่า เป้าหมายการสร้างคุณค่า ความคาดหวังในการสร้างคุณค่า (Alexandar Bode and Katja Muller, 2013; Alexandra França and João Ferreira, 2016) ด้านกระบวนการสร้างคุณค่า 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการการให้บริการ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างการให้บริการ การสร้างพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกัน (Alexandra França and João Ferreira, 2016; Christian Grönroos and Annika Raval, 2011; Manuela Vega-Vazquez, María Angeles Revilla-Camacho and Francisco J. Cossío-Silva, 2013; C.K. Prahalad and Venkat Ramaswamy, 2004; Liem Veit Ngo and Aron O' Cass, 2010; Cliff Bowman and Véronique Ambrosini, 2009) และด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างคุณค่า 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความอยู่รอดในแวดวงวิชาชีพ ความสัมพันธ์ที่ได้รับจากการสร้างคุณค่า การเพิ่มพูนของสินทรัพย์ในตนเอง การบรรลุเป้าหมายของการสร้างคุณค่า ความสมหวังในการสร้างคุณค่า การธำรงรักษาคุณค่าให้คงอยู่ (Alexandra França and João Ferreira, 2016; Alexandar Bode and Katja Muller, 2013) มีรายละเอียดตามที่แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดสินทรัพย์ในตนเอง การทำความเข้าใจการนิยามความหมายของคำว่า สินทรัพย์ในตนเอง ในการวิจัยนี้ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) เนื่องจากสามารถนิยามการแลกเปลี่ยนเชิงความสัมพันธ์ได้อย่างใกล้เคียงที่สุด ทฤษฎีนี้เคยถูกนำมาใช้ใน บริบทการจัดการร่วมกันระหว่างธุรกิจกับคู่ค้า (Bode & Muller, 2013, p. 232) รวมถึงนำแนวคิดทฤษฎีฐาน ทรัพยากรและแนวคิดสมรรถนะมาช่วยขยายขอบเขตการทำความเข้าใจสินทรัพย์ในระดับบุคคลที่ต้องเกิด การสั่งสม ถูกนำไปแลกเปลี่ยน และนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ได้ในหลายรูปแบบ ก่อนนำไปสู่ กระบวนการสร้างคุณค่าในระดับปัจเจกบุคคลต่อไป

โดยส่วนมากนักวิชาการมักนำเสนอการนิยามสินทรัพย์ในระดับปัจเจกบุคคลเพื่อสำหรับเป็น แนวทางให้เจ้าของกิจการหรือผู้บริหารในองค์กรนำไปปรับใช้บริหารจัดการหรือควบคุมการดำเนินงาน ของกิจการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการและให้ได้ประโยชน์สูงสุด ทว่ายังไม่ค่อยมีใครกล่าวถึงคำที่ สอดคล้องใกล้เคียงกับคำว่าสินทรัพย์ในตนเอง ซึ่งผลงานตีพิมพ์ที่มีการนิยามได้สอดคล้องต่อการนำไปใช้ อธิบายถึงสินทรัพย์ในตนเอง Bode and Muller (2013) อธิบายการสร้างคุณค่าที่มีความสัมพันธ์ต่อธุรกิจกับ คู่ค้า โดยมุ่งไปที่ การวิเคราะห์ 3 หน่วยย่อย ได้แก่ หน่วยที่ 1 สินทรัพย์ที่อยู่ในระดับบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับ สิ่งที่อยู่ภายในและถูกอบรมหล่อหลอมจนกลายเป็นทัศนคติด้านสมรรถนะ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแลกเปลี่ยน ความสัมพันธ์ หน่วยที่ 2 ทรัพยากรที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน หมายถึง ทรัพยากรที่ไหลเวียนอยู่ในตัวบุคคล

ดวงพร คงพิกุล และสุรชาติ สุธิวะ

ซึ่งประกอบไปด้วย ทรัพยากรที่ไม่มีตัวตน เช่น ข้อมูลข่าวสาร หรือ ทรัพยากรที่มีตัวตน เช่น เงิน และหน่วยที่ 3 คุณลักษณะของความสัมพันธ์ที่สมมติให้เป็นลักษณะทางโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม ที่มีศักยภาพจนทำให้เกิดผลกระทบต่อการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ได้ ในมุมมองของ Bode and Muller (2013) สินทรัพย์ที่อยู่ในระดับบุคคล หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลและถูกอบรวมหล่อหลอมจนกลายเป็นทัศนคติด้านสมรรถนะ และทรัพยากรที่ตัวบุคคลแต่ละคนมีซึ่งมีอิทธิพลต่อการนำไปใช้แลกเปลี่ยนสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะของความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ตามโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม

ส่วน França and Ferreira (2016) นิยามความหมายของทรัพยากรว่า เป็นสินทรัพย์ สมรรถนะ กระบวนการขององค์กร ลักษณะเฉพาะขององค์กร ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ สิ่งเหล่านี้ทั้งหมดเป็นขององค์กร และองค์กรเป็นผู้ควบคุม ทรัพยากรที่สำคัญขององค์กรจะกลายเป็นสิ่งที่มีค่าและถูกนำมาใช้งานเพื่อเพิ่มคุณค่าต่อไป และแบ่งทรัพยากรเป็น 2 รูปแบบ คือ ทรัพยากรที่มีตัวตนและทรัพยากรที่ไม่มีตัวตน พวกเขาเสนอว่าทรัพยากรที่ถูกนำไปใช้เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร ส่วนมากเกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่ไม่มีตัวตนเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความซับซ้อนทางสังคม มีคุณค่า และยากต่อการลอกเลียนแบบ

จากการนำเสนอการนิยามสินทรัพย์ที่อยู่ในระดับบุคคลทั้งของ Bode and Muller (2013) และ França and Ferreira (2016) ในการวิจัยนี้จึงนิยาม สินทรัพย์ที่อยู่ในระดับบุคคล คือ สิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลผ่านกระบวนการอบรมหล่อหลอม สังคม จนกลายเป็นทัศนคติ สมรรถนะ และทรัพยากรที่ตัวบุคคลแต่ละคนมีไว้ในครอบครอง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการนำไปใช้แลกเปลี่ยนสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะของความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ตามโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม ส่วนประเภทของสินทรัพย์ที่อยู่ในระดับบุคคลประกอบไปด้วย ทรัพยากรที่มีตัวตนและทรัพยากรที่ไม่มีตัวตน

แนวคิดกระบวนการสร้างคุณค่า กรอบแนวคิดกระบวนการสร้างคุณค่า França and Ferreira (2016) นำเสนอแนวคิดการสร้างคุณค่าร่วมกัน โดยเน้นจากทรัพยากรและสมรรถนะที่ธุรกิจมีอยู่ในครอบครอง เพื่อปรับการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มุ่งไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ส่วน Grönroos and Raval (2011) นำเสนอกรอบแนวคิดกระบวนการสร้างคุณค่าที่เน้นการเกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจ ลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งต้องประสานการดำเนินธุรกิจร่วมกันอย่างบูรณาการ และทุกฝ่ายแสดงบทบาทเป็นทั้งผู้กระทำหรือดำเนินการธุรกิจ อีกทั้งเป็นผู้ประสานการดำเนินงานและติดตามเป้าหมายธุรกิจร่วมกันด้วย สอดคล้อง Vega-Vazquez, Revilla-Camacho and Cossío-Silva (2013) นำเสนอกรอบแนวคิดการสร้างควมมีส่วนร่วมของลูกค้าเพื่อให้เกิดการสร้างคุณค่าร่วมกันในธุรกิจบริการ โดยให้ลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการ เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยในส่วนของการจัดการให้บริการและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการให้บริการได้

ในขณะที่ Prahalad and Ramaswamy (2004a, 2004b) นำเสนอแนวคิดกระบวนการสร้างคุณค่า โดยเน้นที่การให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างธุรกิจและลูกค้าอย่างเจาะจงไปในระดับส่วนบุคคลเฉพาะราย และการสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อการสร้างคุณค่าร่วมกัน ระหว่างธุรกิจกับลูกค้า เพื่อให้เกิดการสร้างประสบการณ์ร่วมกัน ประกอบไปด้วย การสนทนา การเข้าถึง ความเสี่ยงและผลประโยชน์ และความโปร่งใส เป็นหัวใจของการสร้างคุณค่า คล้ายกันกับที่ Ngo and O' Cass (2010) นำเสนอแนวคิดที่ทำให้เห็นกลไกของกระบวนการสร้างคุณค่าจากการมุ่งกลยุทธ์ของธุรกิจ สมรรถนะของธุรกิจ และผลลัพธ์ด้านคุณค่า ที่ประกอบไปด้วยแนวคิดเรื่องคุณค่าในมุมมอง 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างคุณค่า แก่ลูกค้า การนำเสนอคุณค่า และการใช้คุณค่า โดยแนวคิดการสร้างคุณค่าของธุรกิจเกิดขึ้นโดยเริ่มจากการพัฒนาโครงสร้างองค์กร และมีการพัฒนาและอบรมสมรรถนะด้านการสร้างคุณค่า ซึ่งต้องนำไปใช้อย่างทั่วถึงจนกลายเป็นวัฒนธรรมและพฤติกรรมของบุคลากร และเปิดโอกาสให้คุณค่าใหม่ที่เกิดขึ้นมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ จนทำให้เกิดผลลัพธ์ทางด้านคุณค่า Bowman and Ambrosini (2009) นำเสนอแนวคิดกระบวนการสร้างคุณค่าโดยพัฒนามาจากแนวคิดมุมมองทรัพยากรเป็นฐาน (Resource Base View) ที่มาจากรากฐานแนวคิดทฤษฎีสถิตนิยมใหม่ (Neo-Classical) มาบางส่วนด้วย ซึ่งในการนำเสนอแนวคิดของพวกเขาทำให้เห็นถึงกระบวนการสร้างคุณค่าที่มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยนำเข้าด้านทรัพยากรมนุษย์และสินทรัพย์ และการซื้อวัตถุดิบประเภทต่างๆ มาไว้ในครอบครอง แนวคิดของเหล่านักวิชาการดังกล่าวนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยนี้ในส่วนของการจัดการให้บริการ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการให้บริการและการสร้างพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกันได้

แนวคิดผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างคุณค่า กรอบแนวคิดผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างคุณค่า França and Ferreira (2016) นำเสนอการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน เน้นที่ทำให้สมรรถนะมีความเป็นพลวัตและทรัพยากรที่จะทำให้เกิดสมรรถนะ เพราะทรัพยากรที่องค์กรหรือปัจเจกบุคคลครอบครองจะนำไปสู่การสร้างสมรรถนะได้ทั้งสิ้น เนื่องจากตามแนวคิดการจัดการ สมรรถนะด้านการดำเนินงานถือเป็นกิจกรรมประจำวันระดับสูง หรือการสั่งสมของกิจกรรมประจำวันที่ทำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานผสานกับระบบนำเข้า และการนำเสนอระบบการบริหารจัดการซึ่งเป็นชุดทางเลือกเพื่อตัดสินใจดำเนินงานสร้างผลผลิตออกมา ส่วนการธำรงรักษาคุณค่าให้คงอยู่ Bowman and Ambrosini (2009) นำเสนอการธำรงรักษาคุณค่าให้คงอยู่ที่ต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงการนิยามคุณค่าต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ชัดเจน ประกอบไปด้วย ลูกค้า คู่ค้า นักลงทุน ธุรกิจ และในส่วนของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองคุณค่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการธำรงรักษาคุณค่า และกิจกรรมที่ทำลายคุณค่า แนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นจึงนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยในส่วน of ผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างคุณค่าที่จะวิเคราะห์ ความอยู่รอดในแวดวงวิชาชีพ ความสัมพันธ์ที่ได้รับจากการสร้างคุณค่า การเพิ่มพูนของสินทรัพย์

ในตนเอง การบรรลุเป้าหมายการสร้างคุณค่า ความหวังในการสร้างคุณค่า และการธำรงรักษาคุณค่าให้คงอยู่ของผู้ประกอบอาชีพครูโยคะอิสระในงานวิจัยนี้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งนำกรอบแนวคิดมาออกแบบกระบวนการวิจัยในรูปแบบการศึกษาปรากฏการณ์ ร่วมกับการศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา เก็บข้อมูลส่วนใหญ่ด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่ม จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง และสรุปผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Creswell, 2014, pp. 13-14; สุภางค์ จันทวานิช, 2557)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องในงานวิจัย จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ครูสอนโยคะอิสระ ผู้ประกอบการธุรกิจบริการสอนโยคะ ผู้ฝึกโยคะโยคะ และผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการโยคะ เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและศึกษาเชิงปรากฏการณ์จึงสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มจนกว่าข้อมูลที่ได้รวบรวมมาถึงจุดอิ่มตัว (Creswell, 2014, p. 189) รวม 35 คน ประกอบด้วย ครูโยคะอิสระ จำนวน 18 คน ผู้ประกอบการธุรกิจบริการสอนโยคะ จำนวน 9 คน ผู้ฝึกโยคะโยคะ จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการโยคะ จำนวน 3 คน

การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระครอบคลุมสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา (สุมาลี ไชยสุภกรากุล, 2558, หน้า 132-168) ประกอบด้วย ครูโยคะอิสระ ผู้ประกอบกิจการสอนโยคะ ผู้ฝึกโยคะ และผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการโยคะ โดยมีเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

1. การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเก็บข้อมูลจากมุมมองครูโยคะอิสระ ซึ่งให้น้ำหนักของข้อมูลการวิจัยที่มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ร้อยละ 50 เนื่องจากเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลัก ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1) มีประสบการณ์ในการสอนโยคะ อย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป เป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้สอนและผู้ฝึกโยคะ 2) มีความรู้เรื่องโยคะ ผ่านการอบรมด้านการเป็นครูสอนโยคะ และอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการได้รับใบวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร อย่างน้อย 1 หลักสูตร และมีชั่วโมงการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 200 ชั่วโมงขึ้นไป 3) มีความพร้อมและเต็มใจ และยินดีให้สัมภาษณ์

2. การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเก็บข้อมูลจากมุมมองเจ้าของกิจการสอนโยคะหรือผู้ประกอบการสอนโยคะ ซึ่งให้น้ำหนักของข้อมูลการวิจัยที่มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ร้อยละ 15 เนื่องจากเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญรองลงมาเกี่ยวกับการดำเนินกิจการให้บริการสอนโยคะและมีบทบาทในการพิจารณารับสมัครโยคะอิสระเข้าสอนในสถานให้บริการ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ 1) มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจการให้บริการสอนโยคะ เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้บริหาร เปิดดำเนินการมาแล้ว อย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป 2) มีความรู้เรื่องโยคะ 3) มีครูสอนโยคะอิสระเพียงพอต่อการให้บริการในกิจการ 4) มีความพร้อมและเต็มใจ และยินดีที่ให้สัมภาษณ์

3. การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากมุมมองผู้ฝึกโยคะตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งให้น้ำหนักของข้อมูลการวิจัยที่มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ร้อยละ 15 เนื่องจากเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญรองลงมาเกี่ยวกับความต้องการ การตัดสินใจ ความพึงพอใจ และสิ่งที่คาดหวังจากการเรียนโยคะ ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาเลือกครูที่จะสอนโยคะ โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้ 1) ไม่จำกัดอายุ เพศ 2) เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะดี 3) ฝึกโยคะสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งเป็นเวลานานกว่า 6 เดือนขึ้นไป 4) มีความพร้อมและเต็มใจ และยินดีที่ให้สัมภาษณ์

4. การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากมุมมองผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการโยคะ ซึ่งให้น้ำหนักของข้อมูลการวิจัยที่มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ร้อยละ 20 เนื่องจากเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญรองลงมาเกี่ยวกับศาสตร์โยคะและความถูกต้องของข้อมูลการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลการวิจัย ลดความโน้มเอียงผลการวิจัย เพื่อให้ข้อมูลการวิจัยเชื่อถือได้ ตรวจสอบได้ และถูกต้องตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย อีกทั้งเพื่อความสมบูรณ์ในการสังเคราะห์การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ของตนเองของครูโยคะอิสระ โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ 1) มีประสบการณ์ในการฝึกฝนและสอนโยคะ อย่างน้อย 10 ปีขึ้นไป และเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้สอนและผู้ฝึกโยคะ 2) มีความรู้เรื่องโยคะในระดับเชี่ยวชาญ ผ่านการอบรมการเป็นครูสอนโยคะ และคอร์สอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผ่านการได้รับใบวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรอย่างน้อย 3 หลักสูตรขึ้นไป และมีชั่วโมงการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมงขึ้นไป 3) มีความพร้อมและเต็มใจ และยินดีที่ให้สัมภาษณ์

การพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Creswell, 2014, p. 190; สุภาภรณ์ จันทวานิช, 2557, หน้า 44-67; มาฆฤกษ์ ชูช่วย, 2557, หน้า 78-80) จากนั้นกำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้อาจารย์ที่

ดวงพร คงพิกุล และสุทธาธิณี สุทธิวะ

ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ขั้นตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไข ขั้นตอนที่ 4 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเข้าประเมินจริยธรรมการวิจัย ขั้นตอนที่ 5 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของการวิจัยโดยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ตามเกณฑ์การวัดความเที่ยงตรงภายใน ได้แก่ การวัดความเที่ยงตรงทางปรากฏการณ์ (Phenomenological validity) การวัดความเที่ยงตรงทางสภาพแวดล้อม (Ecological validity) การวัดความเที่ยงตรงทางปรากฏการณ์ทางพฤติกรรม (Contextual validity) ร่วมกับเกณฑ์การวัดความเที่ยงตรงภายนอก ตามกระบวนการตรวจสอบสามเส้าพิจารณาเปรียบเทียบจากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม กับวัตถุประสงค์การวิจัย กับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการนำผลการถอดเทปสัมภาษณ์ส่งกลับ ไปให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบข้อมูลก่อนนำใช้อ้างอิงในงานวิจัย การให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการวิจัย การใช้เวลาสังเกตในภาคสนามการวิจัยในช่วงระยะเวลายาวนานพอสมควร โดยการเก็บข้อมูลซ้ำจากสนามวิจัยหลายครั้ง และการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและบุคคลภายนอกตรวจสอบผลการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามแนวทางของ Creswell (2014, pp. 201-204) และสุภางค์ จันทวานิช (2557, หน้า 176-177)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูล เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2562 – กันยายน พ.ศ. 2563 โดยแบ่งการเก็บข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม มุ่งเน้นเก็บข้อมูลจากภาคสนามเกี่ยวกับการให้บริการสอนโยคะและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสอนโยคะจากสถานที่ต่างๆ ดังนี้ 1) การเข้าอบรมหลักสูตรคอร์สอบรมครูโยคะเพื่อการพัฒนาจิต 120 ชั่วโมง 2) การสนทนากับผู้ฝึกโยคะเป็นเวลานานและสม่ำเสมอ 1 คน ใช้ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 3) การฝึกโยคะกับกลุ่มรักโยคะหลังรามา กรุงเทพมหานคร 4) การศึกษาวิถีโยคะในสวนศรีราชา จ. ชลบุรี 5) การใช้บริการสถานฝึกโยคะ ที่อาศรมชีวโกมารภัทร กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูโยคะอิสระ 18 คน เจ้าของสถานประกอบการให้บริการสอนโยคะ 9 แห่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านโยคะ 3 คน และผู้ฝึกโยคะโยคะ 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 35 คน โดยดำเนินการทบทวน คิดต่อ และเข้าสัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 การเก็บข้อมูลด้วยการจัดสนทนากลุ่มออนไลน์ 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของงานวิจัย นำเสนอผลการวิจัยอย่างไม่เป็นทางการ และรับข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ดำเนินการวิเคราะห์และตีความผลการศึกษาดำเนินการตามแนวทางของ Creswell (2014, pp. 194-201) และสุภาวศ์ จันทวานิช (2556) หลังจากเก็บข้อมูล ถอดเทปการสัมภาษณ์ จัดบันทึกการสังเกต และบันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ นำข้อมูลทั้งหมดแยกแยะประเภท ใส่รหัสข้อมูล (Coding) แล้วตีความผลการศึกษา (Interpretation) โดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป จากนั้นนำข้อมูลที่ใส่รหัสเพื่อการอ้างอิง มาเรียบเรียงเขียนร่างผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 2 ประเด็น ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์สันทรรพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระ พบว่า ด้านทักษะความสามารถ ส่วนมากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีทักษะโยคะพื้นฐานมาแล้วทุกคน รองลงมาโยคะบำบัด หรือโยคะวินยาสะโยคะ โยคะอื่นๆ (โยคะวิชาการ หยินโยคะ โยคะหน้าเด็ก) โยคะสมาธิ Power Yoga แอซทั้งกาโยคะเด็ก โยคะแนวจัดระเบียบร่างกาย และไอเซนการ์โยคะ

ด้านลักษณะนิสัยที่มีต่อตนเอง พบลักษณะนิสัยที่มีต่อตนเองจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ รักร่างกายและสุขภาพตัวเอง มีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเองเคารพศรัทธา ขยันและมีระเบียบวินัย มีความอดทน รักสันโดษ สามารถควบคุมตนเองได้ มีความเรียบง่ายในการใช้ชีวิต วางตัวสงบนิ่ง มีใจรักหลงใหล มุ่งมั่น จดจ่อ ผูกพันกับสิ่งที่ตนเองชอบในช่วงเวลานาน มีอิสระ เป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและอาชีพด้วยตนเอง ช่วงสังเกต มีความสามารถในการวิเคราะห์ความรู้ที่ตนเองเชี่ยวชาญ มีความสามารถในการสังเคราะห์ความรู้ที่ตนเองเชี่ยวชาญได้ด้วยตนเอง มีความฉลาดในความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักการพัฒนาดตนเองตลอดเวลา

ด้านลักษณะนิสัยที่มีต่อคนอื่น พบลักษณะนิสัยที่มีต่อคนอื่นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ มีความสุภาพนอบน้อม ไม่มีอัตตาในตนเอง (EGO) เอาใจใส่ความรู้สึกคนอื่น ชอบแบ่งปัน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่ยึดติดกับบุคคลและสถานที่ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าถึงการติดต่อได้ง่าย มีความสามารถในการสื่อสาร มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น สามารถเป็นที่ปรึกษาได้ มีความตรงต่อเวลา มีจิตใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น

ด้านสันทรรพย์ที่อยู่ในรูปของวัตถุ พบว่า สันทรรพย์ที่อยู่ในรูปของวัตถุที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการประกอบอาชีพครูโยคะอิสระ ได้แก่ ร่างกาย ใบประกาศนียบัตร อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างภาพลักษณ์ และทรัพย์สินส่วนตัว

เครือข่ายความสัมพันธ์ พบว่า บุคคลรอบตัวสามารถเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่มีส่วนสนับสนุนผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถเป็นครูโยคะอิสระได้ ซึ่งสามารถอยู่ในรูปความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมสถาบัน หรือเพื่อนใหม่ที่พบจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

เป้าหมายในการสร้างคุณค่า พบว่า คือความตั้งใจหรือเป้าหมายต่อการเป็นครูโยคะอิสระ สามารถสรุปได้ 5 รูปแบบ ได้แก่ เรียนรู้วิชาชีพการสอนโยคะให้ชำนาญ รับงานสอนอิสระ มีสถานที่ให้บริการโยคะเป็นของตนเอง ทำงานร่วมกับเป็นครูโยคะอิสระ และปฏิบัติธรรม

ความคาดหวังในการสร้างคุณค่า พบว่า ความคาดหวังต่อการเป็นครูโยคะอิสระ แบ่งได้ 5 ประการ ได้แก่ คาดหวังให้ตนเองมีสุขภาพดีขึ้น คาดหวังให้คนเรียนมีสุขภาพดีระยะยาว คาดหวังให้คนเรียนสามารถฝึกโยคะได้ด้วยตนเอง คาดหวังให้คนเรียนสามารถนำโยคะไปสอนให้คนอื่นต่อได้ และคาดหวังให้คนเรียนเข้าถึงแก่นความรู้ของโยคะตามความเชื่อของตนเอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณค่าสินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะ พบว่า ด้านการจัดการการให้บริการ รูปแบบการให้บริการสอนโยคะสามารถจัดได้ในลักษณะการสอนตามกระบวนการฝึกโยคะรายครั้ง การจัดสอนในรูปแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่มีเนื้อหาการสอนเจาะจงเฉพาะเนื้อหาที่น่าสนใจ การสอนประจำในรูปแบบคอร์สระยะสั้น หรือคอร์สระยะยาว ทั้งนี้รูปแบบการให้บริการสอนสามารถจัดโดยผู้ประกอบการสถานที่ให้บริการ หรือครูโยคะอิสระ สถานที่ให้บริการสามารถพบได้ในหลายที่แตกต่างกัน เช่น สถานที่ให้บริการออกกำลังกาย สตูดิโอโยคะ บ้าน สถานที่ทำงานของหน่วยงานรัฐบาล สถานที่ทำงานของหน่วยงานเอกชน หรือสวนสาธารณะ ซึ่งค่อนข้างไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสถานที่ที่ใช้ในการสอน สามารถสอนได้ทั้งในห้อง หรือ สนามกลางแจ้ง โดยส่วนมากมักเป็นสถานที่ที่มีบรรยากาศสงบ ผ่อนคลาย อากาศถ่ายเทสะดวก เวลาให้บริการสอนโยคะส่วนมากเป็นเวลาเช้าและเวลาเย็นจนถึงค่ำ ซึ่งเป็นการให้บริการสอนโยคะแก่ผู้ที่สะดวกฝึกโยคะก่อนไปทำงานหรือหลังเลิกงาน ในขณะที่เวลาการสอนโยคะในช่วงสายหรือบ่ายเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านเต็มเวลาหรือกลุ่มวัยเกษียณสะดวกมาฝึกโยคะ หรืออาจพบการฝึกโยคะตามเวลาที่ผู้ฝึกโยคะสะดวกซึ่งส่วนมากมักเป็นการสอนโยคะในชั้นเรียนส่วนตัวที่ผู้ฝึกโยคะกับผู้สอนตกลงเวลาเรียนร่วมกัน

ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการให้บริการ พบว่า ผู้ประกอบการ ครูโยคะอิสระ และผู้ฝึกโยคะทั้งหมดต่างมีบทบาทในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนโยคะตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน มีบทบาทแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาของการสอนขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง

การสร้างพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกัน สามารถแบ่งได้เป็น พื้นที่จริงเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นห้องเรียนที่อยู่ในสตูดิโอโยคะ ฟิตเนส หรือสถานประกอบการ หรือสวนสาธารณะ กับสถานที่เรียนเคลื่อนที่ ซึ่งสามารถใช้พื้นที่ชั่วคราวที่เปิดให้เช่าสำหรับการจัดกิจกรรมการสอนโยคะ หรือ การใช้ Co-sharing Space ส่วนพื้นที่สื่อกาเป็นพื้นที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโยคะให้แก่ผู้สนใจ ผู้ฝึกโยคะ หรือผู้เกี่ยวข้องให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้องตามหลักทฤษฎี แนวคิด ที่น่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ทางวิชาการได้ ซึ่งสามารถพบได้ใน

รูปแบบ หนังสือ โปสเตอร์ แผ่นพับ โทรทัศน์ ซีดีรอม และพื้นที่เสมือนเป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์คุณประการของอินเทอร์เน็ตในการเชื่อมโยงอุปกรณ์สารสนเทศเป็นพื้นที่ช่วยในการสอน โยคะ การเผยแพร่โยคะ รวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโยคะ ที่อยู่ในรูปแบบของแพลตฟอร์มอันหลากหลาย เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ แอปพลิเคชันในมือถือ พอดแคส ปัจจุบันสามารถพบการสอนโยคะที่เกิดจากการสร้างสรรค์พื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกันได้อย่างบูรณาการ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างคุณค่า พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นว่า ได้รับผลลัพธ์จากการเป็นครูโยคะอิสระ ด้านการเพิ่มพูนสินทรัพย์ในตนเอง ได้รับผลลัพธ์ด้านเครือข่ายความสัมพันธ์แตกต่างกัน แบ่งได้เป็น 5 ประการ ได้แก่ การได้รับการเงินทุน การได้รับความเคารพ การได้รับความเป็นกัลยาณมิตร และการได้รับความเป็นเพื่อน ส่วนการได้รับผลลัพธ์ด้านทรัพย์สินส่วนตัวจากการเป็นครูโยคะอิสระมีแตกต่างกัน แบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ ด้านทรัพย์สินเป็นสิ่งที่ได้รับกลับคืนจากการเป็นครูโยคะอิสระซึ่งอยู่ในรูปแบบของเงิน อาหาร ผลไม้ ของกำนัล หรือการพาไปพักผ่อน โดยส่วนมากผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวถึงเงินค่าสอนโยคะของครูโยคะอิสระผันแปรกับจำนวนกลุ่มที่สอน หากรับงานสอนมากจะได้รับค่าสอนมากตาม ในขณะที่บางคนเห็นว่าเงินค่าตอบแทนที่ได้จากการสอนไม่ได้นำมาเป็นข้อสำคัญในการพิจารณารับงานสอน โดยส่วนหนึ่งเห็นว่า รับงานสอนโยคะได้อย่างอิสระเพราะคำนึงถึงความสุขในการทำงานเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้ในด้านทรัพย์สินที่ได้รับจากการเป็นครูโยคะอิสระยังมีอยู่ในรูปแบบการตอบแทนอื่นที่ได้รับจากผู้ฝึกโยคะ หรือกลุ่มผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองมีความรู้สึกถึงความคุ้มค่าที่ได้รับกลับคืนจากการสอน หรือนำพาความปลื้มใจ ความสุขทางใจ เช่น อาหาร ผลไม้ ของกำนัล หรือการพาไปพักผ่อน เป็นต้น

ด้านร่างกาย เป็นสิ่งที่ได้รับกลับคืนจากการเป็นครูโยคะ ซึ่งมาจากการตระหนักให้มีความสำคัญแก่ร่างกายว่าเป็นสินทรัพย์ที่มีค่า โดยบางคนอาจเคยผ่านประสบการณ์ความเจ็บป่วยของร่างกายมาก่อน หรือเป็นเพราะเพื่อต้องการให้ตนเองสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าให้แก่ตนเอง คนที่รัก หรือสมาชิกในครอบครัว หรือผู้อื่นในสังคม จึงให้ความสำคัญต่อการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และเมื่อตนเองเป็นครูโยคะอิสระซึ่งต้องใช้ร่างกายในการฝึกฝนและสอน โยคะเป็นหลัก เมื่อผ่านไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงในร่างกายของตนเอง เช่น ร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดีขึ้น อาการเจ็บป่วยที่เคยเป็นบรรเทา ซึ่งสิ่งที่ได้รับกลับคืนมาจากการเป็นครูโยคะอิสระนี้สามารถนำไปแบ่งปันหรือสอนแก่ผู้อื่นต่อไป

ด้านจิตใจ เป็นสิ่งที่ได้รับกลับคืนมาจากการเป็นครูโยคะอิสระที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า เมื่อเป็นครูโยคะอิสระ ผ่านการฝึกฝนโยคะมาเป็นช่วงเวลาหนึ่ง ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงและสิ่งที่ได้รับกลับคืนมา โดยสามารถสังเกตได้ด้วยตนเอง หรือการบอกกล่าวจากผู้อยู่รอบข้าง สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทางด้านจิตใจ เช่น บุคลิกภาพที่ดีขึ้น สงบนิ่งขึ้น สุขุมขึ้น สามารถจดจ่อกับสิ่งที่ตนเองกำลังทำ

ดวงพร คงพิกุล และสุรชาติ สุธิวะ

อยู่ได้นานขึ้น มีสติมากขึ้น มีสมาธิขึ้น หรือสะท้อนมาจากความสุข การรู้สึกได้รับความเคารพ การรู้สึกถึงการมีคุณค่าในตนเอง ที่ได้รับกลับคืนมาจากการสอนโยคะ

ความอยู่รอดในวิชาชีพ พบว่า ไม่มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญรับงานสอนโยคะอิสระเพียงแห่งเดียว ส่วนมากรับงานสอนโยคะอิสระด้วยตนเองเป็นหลัก ไม่ได้สังกัดหน่วยงานใด และรับงานสอนโยคะอิสระมากกว่าหนึ่งแห่ง นอกจากนี้ บางคนประกอบอาชีพครูโยคะร่วมกับอาชีพอื่นด้วย ซึ่งเป็นอาชีพเดิมที่ทำมาอยู่ก่อนหน้าเป็นครูโยคะอิสระ หรืออาจเป็นอาชีพอื่นที่ทำเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

การบรรลุผลในการสร้างคุณค่า พบว่า การบรรลุเป้าหมายในการเป็นครูโยคะอิสระของผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งใจหรือค่อนข้างมากเกินคาดหวังไว้ก่อนตัดสินใจเป็นครูโยคะอิสระ และในขณะที่บางส่วนเห็นว่า ตนเองกำลังพาตนเองไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังหรือตั้งใจไว้ก่อนมาเป็นครูโยคะอิสระ ซึ่งค่อนข้างยากต่อการนิยามหรือตัดสิน เพราะต้องดูจากสิ่งที่ปัจจุบันกำลังดำเนินอยู่ และปลายทางในอนาคตซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในตอนี้

ความสมหวังในการสร้างคุณค่า พบว่า ส่วนมากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน โดยเห็นว่า ตนเองมีความรู้สึกสมหวังในการตัดสินใจเป็นครูโยคะอิสระและผ่านการสอน อีกทั้งการรับงานอย่างอิสระ ไม่มีสังกัด มาช่วงเวลาหนึ่ง แม้พบปัญหาอุปสรรค โดยที่ในความความรู้สึกสมหวังในการสร้างคุณค่า ไม่สามารถวัดออกมาเปรียบเทียบได้ แต่สามารถให้คำอธิบายถึงความสมหวังจากการทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงานออกมาได้

การธำรงรักษาคุณค่าให้คงอยู่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีแนวคิดในการรักษาตนเองให้สามารถคงอยู่ในวิถีอาชีพการเป็นครูโยคะอิสระไว้แตกต่างกัน โดยสามารถจำแนกได้ 7 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่หนึ่ง การพัฒนาการฝึกส่วนตัวด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาความรู้โยคะแบบเจาะจงตามที่ตนเองสนใจ และรักษาภาพลักษณ์ตนเองให้น่าเชื่อถือ แนวทางที่สอง การยึดมั่นหลักการดั้งเดิม และรักษาไว้ให้ตลอด พยายามไม่ปรับเปลี่ยน แนวทางที่สาม การพัฒนารูปแบบการฝึกโยคะให้เชี่ยวชาญ ยึดมั่นในองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด ปรับให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และสร้างสรรค์รูปแบบการฝึกโยคะใหม่ แนวทางที่สี่ การพัฒนาตนเองให้มีความสามารถถ่ายทอดโยคะได้หลากหลาย ปรับตัวตามความต้องการของผู้ฝึกโยคะ แนวทางที่ห้า การสร้างกิจกรรมที่สร้างรายได้ใหม่ที่สามารถนำโยคะไปประยุกต์ร่วมได้ แนวทางที่หก การรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือและรักษาความสัมพันธ์ และแนวทางที่เจ็ด การนำไปสู่การสร้างลิขสิทธิ์หรือจดสิทธิบัตรผลงานสอนโยคะอาสนะที่คิดค้นขึ้นใหม่

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 2 ประเด็น ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์สันทัตถ์พหุในตนเองของครูโยคะอิสระ การใช้แนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยสามารถให้คำนิยามถึงการแลกเปลี่ยนเชิงความสัมพันธ์ได้อย่างใกล้เคียงที่สุดเพื่อการศึกษาครั้งนี้ โดยผลการวิจัยพบว่า สันทัตถ์พหุในตนเองของครู

โยคะสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ ลักษณะนิสัยที่มีต่อตนเอง ลักษณะนิสัยที่มีต่อคนอื่น ทรัพย์สินส่วนตัว เครือข่ายความสัมพันธ์ เป้าหมายในการสร้างคุณค่า และความคาดหวังในการสร้างคุณค่า สอดคล้องกับ Bode and Muller (2013) ที่เคยนิยามสินทรัพย์สินทรัพย์ที่อยู่ในระดับบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่ภายในตัวตนของแต่ละบุคคลและถูกอบรมหล่อหลอมจนกลายเป็นทัศนคติด้านสมรรถนะ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์

Bode and Muller (2013) เสนอว่า สินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนของมนุษย์นับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการนำไปใช้แลกเปลี่ยนความสัมพันธ์เพราะตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมนุษย์จะครอบครองทรัพยากรที่พวกเขาต้องการตามความพึงพอใจและตามเป้าหมายของเขา ดังเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการงานวิจัยนี้ สินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะอิสระ ด้านลักษณะนิสัยที่มีต่อตนเอง ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งอันเกิดจากการสั่งสมความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับโยคะจากการฝึกฝน ปฏิบัติซ้ำ ในที่นี้ คือ การฝึกโยคะอาสนะ อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำไปสู่การเป็นครูโยคะ และการแสดงท่าโยคะอาสนะได้อย่างเชี่ยวชาญ อีกทั้งพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการเป็นครูโยคะที่แสดงออกได้อัตโนมัติในระดับบุคคล

ส่วนผลการวิจัย สินทรัพย์ที่อยู่ในรูปของวัตถุ การศึกษานี้พบว่า สำหรับครูโยคะอิสระ สินทรัพย์ที่สำคัญสิ่งหนึ่งคือ ร่างกาย และใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ในอาชีพนี้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างภาพลักษณ์ ได้แก่ เสื้อผ้า เสื้อโยคะ อุปกรณ์เทคโนโลยี มีส่วนสำคัญต่อการสร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้ฝึกโยคะ ในขณะที่ ทรัพย์สินส่วนตัว ที่อยู่ในรูปของเงิน สังกาหริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์มีส่วนในการเป็นสิ่งสนับสนุนด้านการอบรมวิชาชีพ และการสร้างความเติบโตในสาขาอาชีพครูโยคะอิสระตามความต้องการหรือเป้าหมายของตนเอง สอดคล้องกับ Bode and Muller (2013) กล่าวถึง เงิน สินค้า และบริการ สามารถเป็นทรัพยากรที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนได้ กับ França and Ferreira (2016) ที่เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่มีตัวตน หากมีไว้ในครอบครองและควบคุมได้ จะกลายเป็นสิ่งที่มีค่าและถูกนำมาใช้งานเพื่อเพิ่มคุณค่าต่อไป อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากผลงานวิจัยก่อนหน้านี้ซึ่งไม่ค่อยนิยามร่างกายเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ที่มีค่าและสามารถนำไปใช้ในการแลกเปลี่ยนหรือสร้างคุณค่าเท่าใดนัก

ในด้านเครือข่ายความสัมพันธ์ จากผลการวิจัยนี้ พบว่า บุคคลรอบตัวสามารถเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์มีส่วนสนับสนุนในชีวิตด้านอาชีพ จึงเสมือนเป็นสินทรัพย์ประเภทหนึ่ง เพราะสามารถนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์และความผูกพัน สอดคล้องที่ Bode and Muller (2013) นิยามลักษณะของสินทรัพย์นี้ เมื่อถูกนำไปใช้ในการแลกเปลี่ยนจะทำให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ ระดับการมีส่วนร่วมในความสัมพันธ์ ระดับการแสดงออกที่เป็นรูปธรรม และขอบเขตของเวลาที่คงอยู่ในความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

ในด้านความคาดหวังในการสร้างคุณค่า และด้านเป้าหมายในการสร้างคุณค่า จากผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังในการสร้างคุณค่าเป็นความปรารถนาที่จะส่งมอบความรู้หรือความดีงามให้แก่ผู้อื่น และแก้สัจคม สอดคล้องกับที่ Bode and Muller (2013) อธิบายถึงความคาดหวังระดับบุคคล (Individual Expectations) มีความสำคัญต่อการสร้างคุณค่าของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพราะระบุให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะอยู่ในความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างคุณค่า เพราะหากบุคคลคาดหวังว่าจะจบความสัมพันธ์ เขาจะลดความพยายามที่จะรักษาความสัมพันธ์นั้นลง บุคคลที่มีความคาดหวังในทางบวกจะสนับสนุนการสร้างคุณค่าให้คงอยู่สม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณค่าสินทรัพย์ในตนเองของครูโยคะ จากผลการวิจัย กระบวนการสร้างคุณค่า ประกอบไปด้วย การจัดการการให้บริการ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสร้างพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกันเสมือนเป็นฟันเฟืองช่วยขับเคลื่อนส่งเสริมการสร้างคุณค่าในตนเองในระดับปัจเจกบุคคลของผู้ประกอบอิสระ โดย Prahalad and Ramaswamy (2004 a) เสนอว่า กระบวนการสร้างคุณค่าเป็นการสร้างคุณค่าที่ทั้งธุรกิจ ลูกค้า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้ามาส่วนร่วมในการสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์และการบริการ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์และความพึงพอใจร่วมกันมากที่สุด การสร้างคุณค่าร่วมกันจะเกิดขึ้นได้เมื่ออยู่ในบรรยากาศแห่งการสร้างประสบการณ์ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจ

ผลการวิจัยทำให้เห็นรูปแบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมในการสร้างคุณค่าของการให้บริการที่มาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการให้บริการสอนโยคะเด่นชัดซึ่งมาจากจุดเริ่มต้นของการนำเสนอและสนองคุณค่าเพื่อสุขภาพกายและจิตที่ดีต่อกันและกัน เมื่อต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ กลับคืนตามต้องการและมีสัมพันธ์ทางบวกต่อกันอย่างเหนียวแน่น จึงเกิดการพึ่งพาอาศัยกันและการพัฒนาการแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่อกันอย่างสร้างสรรค์และอิสระตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สอดคล้องกับ Vargo et al. (2008) นำเสนอการให้ความหมายของการสร้างคุณค่าร่วมกันจากฐานแนวคิดด้านการบริการ (S-D Logic) เพิ่มเติมว่า การสร้างคุณค่าร่วมกันในธุรกิจบริการมีที่มาจากความจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรของผู้อื่นเพื่อความอยู่รอด จึงทำให้เกิดการขับเคลื่อนการแลกเปลี่ยนการบริการ และการรวมทรัพยากรร่วมกันระหว่างธุรกิจขึ้น ตามพื้นฐานการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยพัฒนาคุณค่าของธุรกิจหรือเพื่อความอยู่รอด และสามารถปรับตัวได้ตามสภาพแวดล้อมในตลาดที่เปลี่ยนไป โดยไม่จำกัดรูปแบบการแลกเปลี่ยนคุณค่าและระบบธุรกิจที่มาจับคู่แลกเปลี่ยน เพื่อร่วมกันสร้างคุณค่าไปด้วยกัน สอดคล้องกับการนิยาม Value co-creation ของ Saarijärvi, Kannan and Kuusela (2013) ที่นำเสนอแนวคิดการสร้างคุณค่าร่วมกัน โดยพยายามที่จะทำให้ความหมายของการสร้างคุณค่าชัดเจนขึ้น และสามารถนำไปใช้ในทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาธุรกิจ ในรูปแบบ B2B หรือ B2C หรือ C2B หรือ C2C เป็นต้น

ในขณะที่การสร้างพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกัน จากผลการวิจัยพบว่าพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกัน สามารถแบ่งได้เป็น พื้นที่จริง พื้นที่สื่อเก่า และพื้นที่เสมือน โดยครูโยคะอิสระ ผู้ประกอบการและผู้ฝึกโยคะ ต่างมีบทบาทสนับสนุนทำให้เกิดพื้นที่แห่งการสร้างคุณค่าร่วมกันได้ทุกฝ่ายซึ่งเกิดจากความ

ตั้งใจให้เกิดพื้นที่ที่ใช้สอน โยคะหรือเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโยคะให้ทุกคนสามารถเข้าถึงโยคะให้ได้มากที่สุดตามบทบาทและความสามารถของตน และต้องมีส่วนร่วมในการธำรงรักษาคุณค่าขององค์ความรู้โยคะไว้ให้ได้มากที่สุด และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลกตามยุคสมัยด้วย สอดคล้องตามที่ Prahalad and Ramaswamy (2004a, 2004b) กล่าวถึงองค์ความรู้ใหม่เข้ามามีบทบาทในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสาร การกระจายอำนาจ และการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้มีบทบาททำให้การดำเนินธุรกิจบริการไม่ต้องทำในพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนหรือตลาดเสมอไป ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการให้บริการอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบรรลุผลในการสร้างคุณค่า และความสมหวังในการสร้างคุณค่า ซึ่งเชื่อมโยงกับเป้าหมายในการสร้างคุณค่า และความคาดหวังในการสร้างคุณค่า ซึ่งผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างคุณค่าในประเด็นที่เกี่ยวกับการบรรลุผลและความสมหวังในการสร้างคุณค่านิยามให้ชัดเจนค่อนข้างยาก และหากประเมินจะสามารถประเมินในทางบวกหรือลบ สอดคล้องกับที่ França and Ferreira (2016) Barney (1991a, 1995b) และ Bowman and Ambrosini (2009) นิยาม ผลลัพธ์ที่เกิดจากการสร้างคุณค่า หมายถึง ผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการสร้างคุณค่าทั้งในทางบวกและทางลบ

นอกจากนี้ การพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างคุณค่า ด้านทรัพย์สิน ร่างกาย และจิตใจ เป็นการพิจารณาถึงสิ่งที่ตนเองมีไว้ในครอบครองหลังผ่านกระบวนการสร้างคุณค่า ทั้งในด้านทรัพย์สินตามที่กล่าวไว้ข้างต้น และ ด้านร่างกายเป็นสิ่งที่ได้รับกลับคืนจากการเป็นครูโยคะ จากการตระหนักถึงความสำคัญแก่ร่างกายว่าเป็นสินทรัพย์ที่มีค่า สิ่งที่ได้รับกลับคืนมาเหล่านี้เป็นการลงทุนทั้งแรงกาย แรงใจ และทรัพย์สิน ซึ่งใช้เวลานานกว่าจะเกิดผลที่สามารถอธิบายให้เข้าใจได้ สอดคล้องกับที่ Bowman and Ambrosini (2009) กล่าวถึงกิจกรรมการสร้างแหล่งสะสมทุนซึ่งครอบคลุมไปถึงการจัดการคุณค่าในอนาคตที่มีต้นทุนการแสวงหาคุณค่ามาครอบครองในวันนี้เพื่อผลประโยชน์ที่ไม่อาจคาดเดาได้ในอนาคต เหมือนกับการที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลายคนตั้งสมมติฐาน ทักษะ ประสบการณ์ จนเป็นลักษณะนิสัยที่มีต่อตนเองและลักษณะนิสัยที่มีต่อคนอื่น และนำมาใช้สร้างคุณค่า โดยที่กิจกรรมเหล่านี้อาจนำไปสู่การลดลงของคุณค่าที่เกิดจากกระบวนการแลกเปลี่ยน หรืออาจช่วยรักษาและขยายคุณค่าในอนาคตได้

ผลการวิเคราะห์ ความอยู่รอดในวิชาชีพ กับ การธำรงรักษาคุณค่าอย่างยั่งยืน จากการที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนที่ใช้แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรู้จักรอบตัวด้วยการอบรม โยคะหรือเข้ากลุ่มสร้างความสัมพันธ์ใหม่ทั้งสอน โยคะหรือร่วมกิจกรรมอื่นนอกจากโยคะผ่านทาง การพบปะสังสรรค์ หรือการนำเสนอตนเองทางสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเสนอภาพพัฒนาการฝึกโยคะหรือการนำเสนอสาระเกี่ยวกับโยคะและการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับเครือข่ายความสัมพันธ์ กับการที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนเลือกที่จะเป็นครูโยคะในวิถีของตนเองด้วยการยึดมั่นการสอนโยคะในรูปแบบ

ใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น ซึ่งด้วยประสบการณ์และเวลาที่คงอยู่ในอาชีพได้ยาวนานจากผลการวิจัยนี้ สะท้อนให้เห็น ข้อควรพิจารณาถึงผลลัพธ์การธำรงรักษาคุณค่าอย่างยั่งยืนเพิ่มเติมจากที่ França and Ferreira (2016) เคยศึกษาไว้ 2 ประการ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น และการยึดมั่นในจุดยืนที่มีต่อการนำเสนอความรู้และทักษะความเชี่ยวชาญของตนเอง ที่อาจเป็นปัจจัยทำให้อยู่รอดในวิชาชีพและสามารถธำรงรักษาคุณค่าอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผลการวิจัยนี้พบปัญหาอุปสรรคที่พบจากการประกอบอาชีพครูโยคะอิสระที่นำไปสู่การนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูโยคะอิสระและผู้เกี่ยวข้อง 4 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาการถ่ายทอดโยคะเพื่อนำไปสู่การสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพครูโยคะอิสระ ควรเน้นแนวทางการพัฒนา 5 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง การส่งเสริมให้ตระหนักถึงความเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การสนับสนุนการเป็นพันธมิตรกันของกลุ่มผู้ถ่ายทอดโยคะ และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการร่วมมือกันเพื่อความคงอยู่ในสายอาชีพร่วมกัน ประการที่สอง การส่งเสริมให้ตระหนักถึงการเผยแพร่โยคะทางสื่อใหม่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกิดการเผยแพร่โยคะในทางบิดเบือนหรือลดทอนคุณค่าการฝึกโยคะ ประการที่สาม การพัฒนาทักษะการสอนโยคะเชี่ยวชาญเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง ร่วมกับการฝึกทักษะในตนเองให้มีความหลากหลาย เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ในเส้นทางอาชีพครูโยคะอิสระได้ยาวนานและมั่นคง สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ประการที่สี่ การพัฒนาความรู้สำหรับป้องกันไม่ให้ผู้ฝึกโยคะบาดเจ็บทั้งทางกายและจิตใจจากการฝึกโยคะ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคศาสตร์ สืบเนื่องจากการฝึกโยคะอาสนะในบางท่าทาง อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ฝึกหากผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญและมีความรู้ไม่เพียงพอ ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บหรืออันตรายถึงขั้นชีวิตได้ ประการที่ห้า การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพครู สืบเนื่องจากการที่ผู้ที่ผันตัวเป็นครูโยคะอิสระมาจากผู้เคยมีประสบการณ์หลากหลายอาชีพและอาจไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูมาก่อน เพื่อให้การถ่ายทอดโยคะเกิดการส่งมอบองค์ความรู้และคุณค่าที่แท้จริงแก่ผู้ฝึกได้ จึงควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพครู สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย หรือประยุกต์ตามแนวทางการอบรมครูโยคะของสาธารณรัฐอินเดียซึ่งเป็นแหล่งต้นกำเนิดโยคะ

2. ด้านการพัฒนาการดำรงชีพของครูโยคะอิสระ การพัฒนาการดำรงชีพของครูโยคะอิสระควรเน้น 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง การส่งเสริมให้ผู้ต้องการเป็นครูโยคะอิสระมีการวางแผนเป้าหมายและเส้นทางอาชีพของตนเองทั้งระยะสั้นและระยะยาวซึ่งเป็นการเน้นการวางแผน สำรวจความต้องการ และจัดการด้านชีวิตส่วนตัว ประการที่สอง การสนับสนุนการสร้างสถาบันเครือข่ายทางอาชีพครูโยคะอิสระ ซึ่งสามารถรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นองค์กร มูลนิธิ หรือสมาคม เพื่อสร้างความร่วมมือการสอนโยคะตาม

ความเชี่ยวชาญ สนับสนุนหรือช่วยเหลือด้านเครือข่ายวิชาชีพซึ่งกันและกัน ซึ่งเมื่อเกิดการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็งจะนำไปสู่การจัดตั้งสมาคมวิชาชีพครูโยคะอิสระเพื่อนำเสนอนโยบายสร้างระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เป็นธรรมหรือได้รับความคุ้มครองทางอาชีพในระดับภาครัฐต่อไป

3. ด้านการพัฒนาความเข้าใจความรู้เรื่องโยคะแก่ผู้ฝึกโยคะ ควรเน้นการพัฒนา 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง ควรให้ครูโยคะอิสระ เจ้าของกิจการให้บริการสอนโยคะ ผู้เชี่ยวชาญโยคะ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันสร้างความเข้าใจความรู้เรื่องโยคะแก่ผู้ฝึกโยคะขยายขอบเขตจากผลลัพธ์ของการฝึกโยคะด้านร่างกายไปสู่การนำผู้ฝึกโยคะไปเรียนรู้จักโยคะในมิติอื่นที่น่าสนใจ เช่น การนำไปสู่การสร้าง ความสงบด้านจิตใจ การนำไปสู่การสนับสนุนการพัฒนาศติ การฝึกสมาธิ หรือการสามารถนำไปสู่การ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ประการที่สอง ผู้ถ่ายทอดโยคะควรทำให้เกิดบรรยากาศในขณะถ่ายทอดโยคะ ที่ทำให้ผู้ฝึกโยคะสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผย อิสระ ไม่ตัดสินความคิดเห็นของผู้ ฝึกโยคะ และสร้างความตระหนักถึงสิทธิในร่างกายตนเองซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อป้องกันตนเองจาก ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการฝึกโยคะในระดับกลุ่มหรือระดับส่วนตัว

4. การพัฒนาองค์การธุรกิจสำหรับเจ้าของกิจการสอนโยคะ ควรเน้นการพัฒนาองค์การธุรกิจ ให้บริการสอนโยคะหรือธุรกิจบริการทางสุขภาพในอนาคต 4 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง การสนับสนุน การเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ โดยการร่วมกันสร้าง Ecosystem ขององค์การธุรกิจบริการทางด้านสุขภาพทั้งใน ระดับประเทศและระดับโลก ประการที่สอง การส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการธุรกิจบริการแก่เจ้าของหรือ ผู้ประกอบการกิจการสอนโยคะเพื่อสร้างกิจการขนาดเล็กแต่มีศักยภาพการแข่งขันและการอยู่รอดทางธุรกิจ สูง ประการที่สาม การพัฒนาและส่งเสริมการจดทะเบียนสถานให้บริการสอนโยคะให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล และส่งเสริมการเข้าร่วมกลุ่มหรือเป็นสมาชิกในองค์การภาครัฐที่สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก และประการที่สี่ การร่วมมือสร้างเครือข่ายจัดคอร์สอบรมครูโยคะแบบ บูรณาการหลายสถาบันร่วมกัน โดยการสร้างเครือข่ายพันธมิตรเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะแก่ครูโยคะ เพื่อลดการเปิดคอร์สอบรมครูโยคะที่หลากหลาย ใช้ทรัพยากรที่ต่างฝ่ายต่างมีจุดเด่นหรือเอกลักษณ์และ ความเชี่ยวชาญร่วมกัน พัฒนาหลักสูตรการอบรมผู้เป็นครูโยคะให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อร่วมมือ สร้างแนวทางมาตรฐานวิชาชีพครูโยคะต่อไปในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

รายการอ้างอิง

- กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี. (2560). *Gig Economy: โลกยุคใหม่ของคนทำงาน*. วันที่ค้นข้อมูล 14 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/4070>
- พิมพ์ปรัชญา ฆ้องเสนาะ. (2561). *Gig Economy: ระบบเศรษฐกิจใหม่กับวิธีการทำงานของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม*. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. วันที่ค้นข้อมูล 14 มีนาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-036.pdf>
- มาณฤกษ์ ชูช่วย. (2557). *สมรรถนะผู้ประกอบการธุรกิจสปา เพื่อรองรับ AEC: กรณีศึกษา ตำบลอ่าวนาง อำเภอมือทอง จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2557). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: คำนวณการพิมพ์.
- สุมาลี ไชยสุรารกุล. (2558). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นนทบุรี: มาตา.
- Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
- Barney, J. (1995). Looking Inside for Competitive Advantage. *Academy of Management Executive*, 9(4), 49-61.
- Bowman, C., & Ambrosini, V. (2010). How value is created, captured and destroyed. *European Business Review*, 22(5), 479-495.
- Bode, A., & Müller, K. (2013). Value-creating relationships: focusing on the human level. *Logis. Res*, 6, 231-243.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design : qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). California: SAGE Publications.
- Dahan, E. (2015). *The Rise of Yoga Influencers on Instagram*. Retrieved May 25, 2022, from <https://www.socialmediatoday.com/social-networks/ericdahan/2015-10-14/rise-yoga-influencers-instagram>
- França, A., & Ferreira, J. (2016). Resources and capabilities through the lens of value (co) creation: a literature review. *International Journal of innovation science*, 8(3), 230-253.
- Grönroos, C., & Ravald, A. (2011). Service as business logic: implications for value creation and marketing. *Journal of service management*, 22(1), 5-22.
- Kaur, H., & Bain, A. (2013). Understanding the concept of entrepreneur competency. *Journal of business management & social sciences research*, 2(11), 31-33.

CHAPTER 2

- Nation1099. (2018). *Key Takeaways from The Freelance Workforce Data Highlights from The Ultimate Guide to Gig Economy Data: Summary of Every Freelance Study we can find*. Retrieved Retrieved May 25, 2022, from <https://nation1099.com/gig-economy-data-freelancer-study/>
- Ngo, L, V., & O' Cass, A. (2010). Value creation architecture and engineering: A business model encompassing the firm - customer dyad. *European Business Review*, 22(5), 496-514.
- Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2004a). Co-creation experiences: the next practice in value creation. *Journal of Interactive Marketing*, 18(3), 5-14.
- Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2004b). Co-creating unique value with customers. *Strategy & Leadership*, 32(3), 4-9.
- Saarijärvi, H., Kannan, P. K., & Kuusela, H. (2013). Value co-creation: theoretical approaches and practical implications. *European Business Review*, 25(1), 6-19.
- Vargo, S, L., Maglio, P, P., & Akaka, M. A. (2008). On value and value co-creation: A service systems and service logic perspective. *European Management Journal*, 26, 145-152.
- Vega-Vazquez, M., Revilla-Camacho, M. A., & Cossío-Silva, F. J. (2013). The value co-creation process as a determinant of customer satisfaction. *Management Decision*, 51(10), 1945-1953.